

הפרה „דנה” מנוה-איתן

ההמלטות 16 וולדות — 12 עגלות 4 עגלים. כיום חיות בעדרנו 33 יוצאות חלציה; 14 הן בגיל החליבה והשאר — מבכירות ועגלות. „דנה” נחלבה כל ימיה בידיים; היא היתה בעלת פרינציפים נוקשים — את חלבה היתה מוסרת רק תמורת מנת המזון המרוכז בשעת החליבה. לא „התפעלה” כלל וכלל מהמכון המור דרני לחליבה והיא היתה המוהיקאנית האחרונה שהכריחה את עובדי הרפת לשמור אמונים לחליבת ידיים.

הליכותיה ותנועותיה היו איטיות עד כדי לשגע את העובדים מתקופת המכונה; וכשהת-עוררה אי-פעם „דנה” למאמץ של ריצה, ניצבו כל עובדי הרפת דום והסתכלו ב„מחזה” הבלתי שכיח.

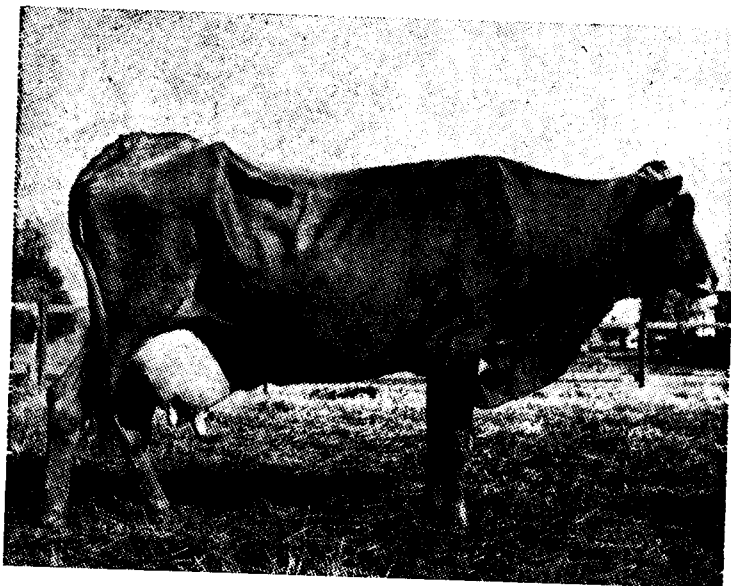
בשנה האחרונה כבר ניכרו בה סימני חולשה בולטים ולא הספיקו לה כוחותיה להילוות לעדר שיצא למרעה. אחרי המלטתה האחרונה הותקפה בקדחת החלב ולא קמה עוד מרבצה.

בנותיה הן מהמצטיינות בעדר הפרות, ושתיים מהן — „דרורה” ו„דלילה” — זכו כבר בתואר

את השם „דנה”, אף החברים הרחוקים מענף הבקר שמוע־שמעו. פרה זו משכה את עין רואיה בצבעה הצהוב, ברזון גופה הבלתי רגיל, בצורתה הגמלונית, ותנועותיה האיטיות, שלא הלמו כלל את דופק החיים של הענף בזמן האחרון.

רק העובדים בענף, שהכירו את „דנה” אישית, יודעים להעריך אותו גל-עצמות כנכס יקר. בחר דש האחרון היא המליטה, וזו היתה המלטתה האחרונה בחייה הארוכים. מן הראוי לספר עליה ועל הישגיה בימי חייה הארוכים.

„דנה” היתה פרה דמשקאית טיפוסית; היא נולדה ב־1941 והגיעה לרפת נחל-איתן ב־1943. היא הניבה תנובות גבוהות — 5000—6000 ק"ג חלב בתקופת חליבה — וזכתה לתנובת חיים של 63,000 ק"ג חלב. בתנובת חיים כזו רשאית להת-גאות גם פרה מהגזעים המיוחסים! אני מניח ש„דנה” זיכתה את הגזע הדמשקאי בשיא עולמי. היא המליטה 13 פעם, מזה: 8 המלטות של עגלות, 2 המלטות של עגלים, המלטה אחת של תאומות ושתי המלטות של תאומים משני המינים (עגל ועגלה); בס"ה הביאה לאויר העולם ב־13

„דנה” בשנותיה האחרונות

מגנטים – הפתרון לצרת הגופים הזרים

ד"ר ח על שיטה חדישה יחסית למניעת פגעי הגופים הזרים בבקר חלב. כ" 20000 פרות ומכירות "מגנט" עד כה בסביבות לוס אנג'לס.

מכילים חתיכות ברזל שנקלטו על ידי הקומביינים או על ידי הציוד המכאני, המשמש להכנת התערובות, או שברי מתכת שחדרו למספוא תוך הובלתו.

אמצעי המלחמה היחיד במצב זה היה ניתוח הכרס, ולשיטה זו מגרעות משלה: ירידה בתנובה, ירידה במשקל הגוף, הרצאות על הניתוח והתרור פות וכן הזמן, הטרחה ותשומת הלב הנדרשים לשם טיפול בפרה המנותחת, כל אלה מהווים חלק מסעיפי ההוצאה המלווים את הטיפול על ידי ניתוחים, אף אם לא נביא בחשבון את האפשרות לאבד את הבהמה. משך שנים תרו הבוקרים ורופאי הבהמות וחיפשו את הפתרון לבעיה זו. על סמך מחקרים וניסויים, שנערכו במקומות אחרים בדבר יעילותו של המגנט המוכנס לבית הכוסות (לקיבה השניה) כאמצעי מניעה, החליטו הרופאים קארול וג'ספ לנסות שיטה זו. לצרכי הניסוי נבחרו 100 מבכירות ממשק מסוים בקאליר פורניה (מתוך עדר בן 1225 ראש). המגנטים שנבחרו למטרה זו היו בגודל של 1.5×5 ס"מ בערך. הם הוכנסו לגופה של הפרה דרך הפה על ידי המכשיר הרגיל המיועד להלעטת כדורי תרור פה, והדבר נעשה מיד לאחר ההמלטה. התוצאות היו ממש דראמטיות, כיוון שבדיוק באותה עת

היה המחלה, או מהו המצב, המאיימים במידה החמורה ביותר על פרת החלב? הוזה אומר הגופים הזרים. כמעט כל בוקר ובוקר ראה לא אחת בחייו פרה "מתגבנת" ומתכנסת בצורה האופיינית לבהמות הסובלות מגוף זר. פרה כזו, פירושה הפסד חמור לבעליה לא רק עקב תנובתה הירודה אלא, לעתים קרובות ביותר, יקרה הדבר באחת מפרותיו הטובות ביותר, והיא תמות או שתמכר, באין ברירה, לשחיטה. בעדר גועי יכולה בעייה זו להיות גורלית ביותר.

חזיון זה הולך ונעשה נפרץ יותר עם שינוי שיטות האביסה ושיטות העבודה במשק. עם גבור השימוש בקומביינים של מספוא ומכונות אחרות, מוצאים לעתים קרובות יותר חתיכות ברזל (תיל, מסמרים, פינים, חלקי קופסות פה, שיני מגובים וכו') בשחת ובתחמין המקוצצים ובגרגרים, מאשר קודם לכן, כאשר שחת שלמה היוותה את המספוא העיקרי.

בשנת 1949 הונהגה אביסת אספסת ירוקה מקוצצת בשלושה משקים. מיד עם השינוי חלה עליה ניכרת במספר נפגעות על ידי גופים זרים. הדבר נגרם מחלקי מתכת שנאספו על ידי קומביין המספוא. גם הגרגרים ותערובות המזון המרוכז תרמו חלקם לצרת הגופים הזרים, על ידי שהם

האליפות ועוד כוחן עמן. נכדתה "הרסה", גם היא עתידה להירשם בספר האלופות בשנה הקרובה. כשסוקרים את עדרנו יש רבים שמנסים לגלות בני משפחת "דנה" לפי סימני גוף מיוחדים – הרגלים הגבוהות והצבע הכהה. בניגוד למזגה האיטי והמיושב של אם המשפחה מצטיינים צאצאיה ברוחם הספורטיבית; רבות מבין צאצאי איה פורצות גדרות גבוהות בקפיצה ומגיעות לכל מקום שתוצינה, ואף לחדר האוכל ולבתי המגורים ניסו "לתחוב את אפן". לאחר ששוכנו בסככות המודרניות צומצמה פעילותן הספורטיבית ורק בימי הילולה וחינה מנצלות הן את ההזדמנות לחלץ את עצמותיהן.

בהמלטתה האחרונה זיכתה אותנו "דנה" בבת, שנתימה אמנם עם היולדה, אולם טבועים בה סימני האם – גם היא צהובה; ונקוה שלא רק בסימנה החיצוני הזה תזכיר לנו את אמה.

כיום עומדות בעדרנו מצאצאי "דנה": 4 בנות, 12 נכדות, 13 נינות, 3 בנות-נינות ואחת נכדת-נינה. במשך ימי חייה יצאו את העדר 24 צאצאים שלה ממין נקבה ועשרות צאצאים ממין זכר.

"דנה" סיימה את תפקיד החיים שלה, הניבה שפע של חלב, ובהקימה שושלת כה מפוארת בעדרנה הנציחה את שמה הטוב לדורות.

דנץ

נוהדאיתן